

CENTRUM
pro
REGIONÁLNÍ
ROZVOJ

ODBORNÁ ANALÝZA VÝVOJE POČTU OSOB OFICIÁLNĚ NEREGISTROVANÝCH VE MĚSTĚ BRNĚ, 2013

KVALIFIKOVANÝ ODHAD VÝVOJE CELKOVÉHO POČTU OBYVATEL BRNA DO ROKU 2025

Mgr. Daniel Seidenglanz, Ph.D.

Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.
Mgr. Filip Chvátal

Masarykova univerzita
Přírodovědecká fakulta
Geografický ústav

Centrum pro regionální rozvoj

Brno, 2013

**Odborná analýza vývoje
počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013**

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. DOJÍŽĎKA DO ZAMĚSTNÁNÍ	4
3. DOJÍŽĎKA DO ŠKOL	10
4. DOJÍŽĎKA ZA SLUŽBAMI (MALOOBCHOD, SPOTŘEBNÍ SLUŽBY, ZDRAVOTNICTVÍ A JINÉ)	16
5. CESTOVNÍ RUCH – POČTY TURISTŮ A JEDNODENNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ	19
6. DALŠÍ FAKTICKY ŽIJÍCÍ OSOBY V BRNĚ (BYDLÍCÍ BEZ PŘIHLÁŠENÍ V EVIDENCI, CIZINCI, NELEGÁLNÍ IMIGRANTI, VĚZNI, BEZDOMOVCI)	22
7. SHRUTÍ – ODHAD CELKOVÉHO POČTU OBYVATEL MĚSTA BRNA	26

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

1. ÚVOD

Lidé přihlášení v průběžných evidencích obyvatelstva sice tvoří podstatnou část obyvatel konkrétní lokality, ale zvláště ve větších městech se vedle nich vyskytují i další skupiny obyvatel. Ty jsou tvořeny jednak lidmi v místě fakticky žijícími, tzn. obyvateli, kteří v daném místě zakládají domácnosti a obvykle zde tráví období svého každodenního odpočinku, a jednak lidmi, kteří se v dané lokalitě vyskytují pouze přes určitou část dne, typicky z nějakého poměrně často se opakujícího důvodu (jedná se o tzv. přítomné obyvatelstvo, k důvodům jeho výskytu patří především různé druhy dojížděky). Uvedená informace plně platí i pro město velikostního a sídelního významu Brna a z toho důvodu je náplní předložené studie právě odhad celkového počtu obyvatel tohoto města, a to jak v současnosti, tak i ve výhledu do roků 2020 a 2025.

Odhad celkového počtu obyvatel ve městě Brně je rozdělen do několika kapitol, které se separátně zabývají vždy problematikou logicky vymezené dílčí skupiny obyvatel. Jako podklad k odhadu přítomného obyvatelstva jsou vymezeny následující kategorie osob:

- osoby dojíždějící do Brna do zaměstnání;
- osoby dojíždějící do Brna do škol;
- osoby dojíždějící do Brna za různými typy služeb;
- turisté a jednodenní návštěvníci.

Jako podklad k odhadu fakticky žijícího obyvatelstva v Brně slouží kapitola obsahující početní analýzu osob bydlících v Brně bez přihlášení v průběžných evidencích obyvatelstva, cizinců (a to zejména těch pobývajících v Brně nelegálně), vězňů a vazebně stíhaných osob a bezdomovců.

Odhad celkového počtu obyvatel města Brna je provedený z metodologického hlediska poměrně jednoduchým způsobem, a proto jsou jeho výsledky pouze orientační. Odhad je přitom navíc koncipován jako maximální, tzn. jako odhad, který v jednom okamžiku předpokládá současnou přítomnost všech kategorií osob, jimiž se zabývají jednotlivé dílčí kapitoly. To je samozřejmě věcně nepřesné, protože je vysoce nepravděpodobné, aby se všechny vymezené kategorie osob v Brně sešly současně v jednom okamžiku – dojíždka do zaměstnání se odehrává primárně v pracovní dny; školská dojíždka pouze v pracovní dny v běžných, neprázdninových obdobích; dojíždka za nákupy se realizuje různou měrou v jednotlivých dnech týdne; lidé fakticky bydlící v Brně často krátkodobě z Brna odjíždějí např. na dovolené, výlety, návštěvy; někteří lidé evidovaní v průběžné evidenci obyvatel fakticky v Brně nežijí apod. Z tohoto důvodu je proto nutné odhad vnímat spíše jako jakýsi populační potenciál Brna, jako jakýsi odhad velikosti obyvatelstva v „krajním/špičkovém“ momentu, a v tomto významu je nutné jeho výsledky také interpretovat.

Předložená analýza doplňuje studii *Prognóza demografického vývoje obyvatelstva města Brna a jeho okolí*, která obsahuje prognózu početního vývoje obyvatelstva evidovaného v průběžné evidenci vedené Českým statistickým úřadem. Tato prognóza byla zpracována v Centru pro regionální rozvoj PŘF, MU stejným autorským týmem a poskytuje informaci o očekávaném populačním vývoji ve městě Brně a v jeho zázemí až do roku 2056. Na základě součtu údajů z tohoto odhadu a z uvedené prognózy je možné odvodit pravděpodobný celkový počet obyvatel Brna v současnosti a v rocích 2020 a 2025.

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

2. DOJÍŽDKA DO ZAMĚSTNÁNÍ

Brno je po Praze druhým největším centrem dojížděky do zaměstnání v ČR, což zcela odpovídá jeho celkovému společenskému a hospodářskému významu a také postavení v sídelní hierarchii. Konkrétní údaje o dojížděce do zaměstnání do Brna uvádějí tab. 2.1 a 2.2 (srovnání s ostatními velkými dojížděkovými centry v letech 2001 a 2011), 2.3 (vývoj dojížděky do zaměstnání mezi roky 1991 a 2011) a 2.4 až 2.6 (prostorová struktura dojížděky v letech 1991, 2001 a 2011).

Tab. 2.1: Přehled největších center dojížděky zaměstnaných osob v ČR v roce 2001 (uvedeny jsou pouze obce, do nichž dojíždí do zaměstnání více než 10 tis. osob)

Vybrané obce dojížděky	Počet zaměstnaných osob	Dojíždějí		Vyjíždějí		Saldo dojížděky celkem	Obsazená prac. místa	
		celkem	z toho denně	celkem	z toho denně		celkem	na 1000 zaměst. osob
Praha	592 180	163 108	96 303	29 415	18 306	133 693	725 873	1 226
Mladá Boleslav	23 747	20 655	17 868	3 764	3 036	16 891	40 638	1 711
České Budějovice	47 815	23 791	20 123	6 645	4 599	17 146	64 961	1 359
Plzeň	79 333	27 362	22 852	8 565	6 032	18 797	98 130	1 237
Liberec	49 460	10 927	8 830	6 291	4 641	4 636	54 096	1 094
Hradec Králové	47 240	19 135	15 878	5 530	3 631	13 605	60 845	1 288
Pardubice	44 028	16 197	13 010	8 248	6 244	7 949	51 977	1 181
Jihlava	25 221	11 536	9 146	2 474	1 520	9 062	34 283	1 359
Brno	175 019	65 127	47 810	13 352	8 298	51 775	226 794	1 296
Olomouc	47 829	24 227	19 701	6 498	4 546	17 729	65 558	1 371
Prostějov	21 687	10 466	9 241	3 706	2 656	6 760	28 447	1 312
Zlín	38 840	17 513	14 985	7 489	5 886	10 024	48 864	1 258
Opava	28 009	13 415	11 781	4 334	3 238	9 081	37 090	1 324
Ostrava	131 699	45 359	40 269	12 838	8 124	32 521	164 220	1 247

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2001, Pramenné dílo

Tab. 2.2: Přehled největších center dojížděky zaměstnaných osob v ČR v roce 2011 (uvedeny jsou pouze obce, do nichž dojíždí do zaměstnání více než 10 tis. osob)

Vybrané obce dojížděky	Počet zaměstnaných osob	Dojíždějí		Vyjíždějí		Saldo dojížděky celkem	Obsazená prac. místa	
		celkem	z toho denně	celkem	z toho denně		celkem	na 1000 zaměst. osob
Praha	582 574	142 617	105 756	24 291	17 621	118 326	700 900	1 203
Mladá Boleslav	20 393	11 879	10 626	2 344	1 967	9 535	29 928	1 468
České Budějovice	42 680	18 021	15 459	3 752	2 772	14 269	56 949	1 334
Plzeň	76 493	23 121	19 919	6 107	4 684	17 014	93 507	1 222
Hradec Králové	41 947	14 509	12 626	3 927	2 979	10 582	52 529	1 252
Pardubice	41 756	12 799	10 933	5 121	4 098	7 678	49 434	1 184
Jihlava	22 572	10 407	9 069	1 721	1 203	8 686	31 258	1 385
Brno	170 791	55 778	45 437	11 467	8 340	44 311	215 102	1 259
Olomouc	45 670	18 650	16 135	5 386	4 214	13 264	58 934	1 290
Zlín	33 931	10 684	9 395	4 510	3 678	6 174	40 105	1 182
Ostrava	121 288	35 663	32 099	8 339	6 419	27 324	148 612	1 225

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2011, Pramenné dílo

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Tab. 2.3: Vývoj dojížděky do zaměstnání v Brně mezi roky 1991, 2001 a 2011

	Dojíždějící do zaměstnání			Vyjíždějící do zaměstnání			Saldo dojížděky do zaměstnání
	celkem	denně		celkem	denně		
	abs.	abs.	v %	abs.	abs.	v %	
1991	60 988	49 005	80,4	12 706	7 968	62,7	48 282
2001	65 127	47 810	73,4	13 352	8 298	62,1	51 775
2011	55 778	45 437	81,5	11 467	8 340	72,7	44 311
změna 1991 až 2001 (2001 - 1991)	4 139	-1 195	-6,9	646	330	-0,6	3 493
změna 1991 až 2001 (1991 = 100 %)	106,8	97,6	.	105,1	104,1	.	107,2
změna 2001 až 2011 (2011 - 2001)	-9 349	-2 373	8,1	-1 885	42	10,6	-7 464
změna 2001 až 2011 (2001 = 100 %)	85,7	95,0	.	85,9	100,5	.	85,6

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2001 a 2011, Pramenné dílo

Tab. 2.4: Struktura dojížděky do zaměstnání do Brna v roce 1991

	Dojížděka do zaměstnání *)	
	abs.	v %
Úhrn dojíždějících	59 419	100,0
v tom:		
dojíždí z jiných okresů kraje	50 961	85,8
okres Blansko	3 737	6,3
okres Brno-venkov	31 603	53,2
okres Břeclav	5 038	8,5
okres Hodonín	1 636	2,8
okres Vyškov	6 909	11,6
okres Znojmo	2 038	3,4
dojíždí z jiných krajů	8 458	14,2

Poznámka: *) počet dojíždějících je zde na rozdíl od tab. 2.3 snížen o počet dojíždějících ze Slovenska

Pramen: SLDB 2001, ČSÚ, Praha,

Aktuální demografické procesy ve městě Brně a jejich prostorová diferenciacie, VCRR, 2004

Tab. 2.5: Struktura dojížděky do zaměstnání do Brna v roce 2001

	Dojížděka do zaměstnání	
	abs.	v %
Úhrn dojíždějících	65 127	100,0
V tom:		
dojíždí z jiných okresů kraje	51 827	79,6
okres Blansko	4 924	7,6
okres Brno-venkov	29 213	44,9
okres Břeclav	6 011	9,2
okres Hodonín	2 007	3,1
okres Vyškov	6 864	10,5
okres Znojmo	2 808	4,3
dojíždí z jiných krajů	13 300	20,4

Pramen: SLDB 2001, ČSÚ, Praha,

Aktuální demografické procesy ve městě Brně a jejich prostorová diferenciacie, VCRR, 2004

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Tab. 2.6: Struktura dojížděky do zaměstnání do Brna v roce 2011

	Dojížd'ka do zaměstnání	
	abs.	v %
Úhrn dojíždějících	55 778	100,0
V tom:		
dojíždí z jiných okresů kraje	45 957	82,4
okres Blansko	5 964	10,7
okres Brno-venkov	26 044	46,7
okres Břeclav	3 615	6,5
okres Hodonín	2 459	4,4
okres Vyškov	5 822	10,4
okres Znojmo	2 053	3,7
dojíždí z jiných krajů	9 822	17,6

Pramen: SLDB 2011, ČSÚ, Praha,
Aktuální demografické procesy ve městě Brně a jejich prostorová diferenciaci, VCRR, 2004

Hodnocení vývoje pracovní dojížděky a jejího salda jak v Brně, tak i obecně v České republice výrazně komplikují některé skutečnosti. Především se při sčítání lidu v roce 2011 změnila metodika, takže údaje o dojížděce v letech 1991 a 2001 jsou vztaženy k trvale bydlícímu obyvatelstvu a údaje o dojížděce v roce 2011 k obyvatelstvu podle obvyklého pobytu. Tím je do jisté míry narušena možnost komparace těchto dat, protože základní soubory obyvatel v censech jsou definovány odlišným způsobem. Druhým důležitým faktem, který rovněž ovlivňuje srovnatelnost dat z roků 1991 a 2001 na jedné straně a z roku 2011 na straně druhé je skutečnost, že podle interních informací Českého statistického úřadu v průměru za celou ČR až 30 % osob v roce 2011 do sčítacích formulářů údaje o dojížděce do zaměstnání nevyplnilo. Údaje za rok 2011 tak nevystihují úplnou velikost fenoménu dojížděky do zaměstnání.

Výše uvedeným informacím odpovídá i vývoj pracovní dojížděky v Brně. Mezi roky 1991 a 2001 pracovní atraktivita města Brna podle dostupných statistických dat rostla (počet dojíždějících stoupl z 61,0 tis. na 65,1 tis.), nicméně v období po roce 2001 byl růst vystřídán jejím poklesem (počet dojíždějících v intercensálním období poklesl z 65,1 tis. na 55,8 tis.). Analogickou trajektorií prošel v období let 1991 – 2001 – 2011 i vývoj dojížděkového salda (48,3 tis., 51,8 tis. a 44,3 tis. osob).

Mezi roky 1991 a 2001 se podle údajů publikovaných Českým statistickým úřadem (dále ČSÚ) také zvětšovalo dojížděkové zázemí města Brna, neboť došlo k prodloužení vzdálenosti, z níž lidé do Brna dojíždějí. Tento závěr lze opřít o pokles podílu dojížděky s denní frekvencí, který mezi uvedenými roky klesl z 80,4% na 73,4%. Po roce 2001 se však uvedený trend opět obrátil a podíl denní dojížděky do roku 2011 stoupl až na 81,5%. Stejný závěr vyplývá i z měnícího se podílu pracovní dojížděky směřující do Brna z okresů Jihomoravského kraje – v roce 1991 bylo v tomto území uzavřeno 85,8% dojížděkových vztahů, v roce 2001 jen 79,6% a v roce 2011 pak 82,4%. Nejvíce osob dojíždí do Brna do práce z okresů Brno-venkov (cca 30 tis. osob, tj. asi 45 až 50% dojíždějících), Vyškov (7 tis., 10%) a Blansko (až 6 tis., 6 až 10%).

Výše popsáný vývoj dostupných statistických ukazatelů o dojížděce do zaměstnání však podle našeho názoru není zcela věrohodný. Přijmeme-li výše formulovanou hypotézu, že ve sčítání z roku 2011 není pravděpodobně na republikové úrovni zachyceno až 30% dojíždějících, lze se domnívat, že skutečný počet dojíždějících do Brna se v roce 2011 mohl pohybovat na úrovni kolem 70 tis. osob. Pakliže by takový počet osob skutečně

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

do Brna do práce dojížděl, znamenalo by to pokračování růstu pracovní atraktivity Brna a vysoce pravděpodobně též pokračující prostorovou expanzi jeho pracovního zázemí. Vyjíždka za prací z Brna by se využitím stejné úvahy sice zvýšila možná až na 14 tis. osob, ovšem i přesto by se dojízdkové saldo zvýšilo na doposud rekordních 55 tis. osob. Všechny výše uvedené hodnoty (viz též další údaje v tab. 2.7) jsou z důvodu opatrnosti navýšeny jen o 20%, neboť nezachycení 30% dojízdějících představuje republikový průměr, který však může být v dílčích územních jednotkách ČR silně diferencovaný a velikost chyby dat ČSÚ se tak může prostorově silně lišit.

Tab. 2.7: Vývoj dojízdky do zaměstnání v Brně mezi roky 1991, 2001 a 2011 (údaje v roce 2011 jsou oproti datům z cenzu navýšeny o 20%)

	Dojíždějící do zaměstnání			Vyjíždějící do zaměstnání			Saldo dojízd'ky do zaměstnání
	celkem	denně		celkem	denně		
	abs.	abs.	v %	abs.	abs.	v %	
1991	60 988	49 005	80,4	12 706	7 968	62,7	48 282
2001	65 127	47 810	73,4	13 352	8 298	62,1	51 775
2011 (dle cenzu)	55 778	45 437	81,5	11 467	8 340	72,7	44 311
2011 (korigováno: +20%)	69 723	.	.	14 334	.	.	55 389
změna 1991 až 2001 (2001 - 1991)	4 139	-1 195	-6,9	646	330	-0,6	3 493
změna 1991 až 2001 (1991 = 100 %)	106,8	97,6	91,4	105,1	104,1	99,1	107,2
změna 2001 až 2011 (2011 - 2001) (údaje pro r. 2011 korigovány: +20%)	4 596	.	.	982	.	.	3 614
změna 2001 až 2011 (2001 = 100 %) (údaje pro r. 2011 korigovány: +20%)	107,1	.	.	107,4	.	.	107,0

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2001 a 2011, Pramenné dílo

Provedenou úpravu velikosti pracovní dojízdky ve městě Brně v roce 2011 však nelze automaticky považovat za správné řešení, protože její vývoj mohl být v intercensálním období ovlivněn působením zintenzivňujících se procesů rezidenční a komerční suburbanizace. Tyto fenomény přitom vedou jak k růstu počtu obyvatel v suburbánním zázemí Brna, tak i k nárůstu počtu pracovních příležitostí v tomto území. V blízkosti Brna, často bezprostředně za jeho administrativní hranicí, se totiž rozvíjí podnikatelská aktivita modifikující uspořádání proudů pracovní dojízdky – namísto radiální organizace s jasným středem v centrálním městě, Brně, se rozvíjí systém složitější, s větším počtem výchozích i cílových bodů (větší počet obyvatel žijících v suburbánních obcích, větší počet pracovních příležitostí lokalizovaných na území okresu Brno-venkov). Charakteristickým rysem systému může být i růst vyjízdky z Brna, neboť pracovní příležitosti jsou obsazovány i jeho obyvateli. Jako ilustrativní příklady velkého počtu pracovních příležitostí existujících v těsném zázemí Brna mohou být využity rozsáhlé komplexy nacházející se v katastrálním území Modřic, konkrétně CTPark Modřice a nákupní centrum Olympia Brno. Existence naznačených trendů může být doložena i, byť kritizovanými a nespolehlivými, daty ze sčítání lidu z roku 2011. Mezi roky 2001 a 2011 totiž podle nich došlo k absolutnímu nárůstu vyjízdky do zaměstnání z Brna do okresu Brno-venkov (z 5,6 tis. na 5,7 tis. osob) a také k nárůstu pracovní funkce okresu Brno-venkov (podíl obsazených pracovních míst na 1000 zaměstnaných trvale bydlících osob se zde totiž zvýšil ze 723 na 808).

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Vývoj dojížd'ky do zaměstnání ve městě Brně (respektive vyjížd'ky do zaměstnání z Brna) v dalším období, konkrétně do roku 2025, bude podle našeho názoru ovlivněn několika skutečnostmi. Vysoce pravděpodobně lze očekávat:

- Pokračování procesů residenční a komerční suburbanizace. Jejich intenzita již sice nemusí narůstat, nicméně jejich vliv na velikost a prostorové uspořádání dojížd'kových vazeb bude patrný i nadále. Očekávat v této souvislosti lze zejména pokračující přeměnu radiální organizace dojížd'kových proudů s jasným středem v Brně do složitějšího systému s větším počtem výchozích i cílových bodů a také vzestup vyjížd'ky z města Brna do jeho bezprostředního okolí.
- Pokračující vysokou pracovní atraktivitu města Brna, faktem ovšem může být rychlejší růst atraktivity celé aglomerace Brna než jeho centrální části, tzn. Brna v jeho administrativním vymezení. Přesto Brno i nadále zůstane druhým nejvýznamnějším dojížd'kovým centrem v ČR, v němž bude nabídka existujících pracovních míst i v příštích letech vysoká.
- Změny ve věkové struktuře obyvatelstva jak samotného Brna, tak i oblastí, z nichž do Brna za práci dojíždí největší počty osob. V současné době totiž již překonávají hranici 65 roků, tedy věku odchodu do důchodu, silné ročníky narozené v době po 2. světové válce, zatímco do věku ekonomické aktivity začínají vstupovat slabší ročníky narozené po roce 1990. Díky tomu se zmenšuje velikost tzv. pracovní síly, z níž se odvozuje i skupina osob dojíždějících a vyjíždějících do zaměstnání. Budeme-li pro jednoduchost předpokládat stabilitu současné věkové struktury obyvatelstva okresů Brno-venkov, Vyškov a Blansko (tedy okresů, z nichž do Brna vyjíždí dohromady asi $\frac{2}{3}$ z celkového počtu dojíždějících), můžeme očekávat že velikost kategorie tzv. produktivního věku (pro naše účely jde o kategorii 20-64 roků) se do roku 2020 zmenší přibližně o 13 tis. osob (o 5%) a do roku 2025 již o 19 tis. osob (o 7%).

Podle našeho názoru je tedy možné v příštích letech očekávat stabilizaci dojížd'ky za práci směřující do města Brna na jedné straně a mírný vzestup vyjížd'ky z Brna na straně druhé:

- v roce 2020 tedy bude do Brna dojíždět do zaměstnání cca 70 tisíc osob; naopak vyjíždět bude z Brna do jeho okolí přibližně 18 tis. osob;
- v roce 2025 bude do Brna do zaměstnání dojíždět stále přibližně 70 tisíc osob, vyjížd'ka se pak zvýší na asi 20 tis. osob;
- dojížd'kové saldo bude v roce 2020 činit 52 tis. osob a v roce 2025 pak 50 tis. osob;
- podíl osob s denní frekvencí dojížd'ky do zaměstnání se bude v letech 2020 i 2025 pohybovat v rozmezí mezi 70 a 80%;
- v odhadu vycházíme z velikosti dojížd'ky a vyjížd'ky za práci v roce 2011, respektive z cenových dat zvýšených o přibližně 20% z důvodu jejich deklarované nepřesnosti.

**Odborná analýza vývoje
počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013**

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Tab. 2.8: Brno, dojízdka do zaměstnání – vývoj, aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

	1991	2001	2011	2011	2020	2025
	(census)	(census)	(census)	(korigovaná data)	(odhad)	(odhad)
	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.
dojíždějící do Brna do zaměstnání	60 988	65 127	55 778	69 723	cca 70 tisíc	cca 70 tisíc
vyjíždějící z Brna do zaměstnání	12 706	13 352	11 467	14 334	cca 18 tisíc	cca 20 tisíc
saldo dojízdky (dojízdka - vyjízdka)	48 282	51 775	44 311	55 389	cca 52 tisíc	cca 50 tisíc

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001 a 2011, Pramenné dílo vlastní odhad

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

3. DOJÍŽDKA DO ŠKOL

Brno je po Praze druhým největším centrem dojížděky do škol v ČR, což zcela odpovídá jeho celkovému společenskému a hospodářskému významu a také postavení v sídelní hierarchii. Kromě základních a středních škol je Brno totiž sídlem mnoha vysokých škol, v roce 2013 jde celkem o 6 veřejných vysokých škol a o 7 škol soukromých. Konkrétní údaje o dojížděce do škol do Brna uvádějí tab. 3.1 a 3.2 (srovnání se školskou dojížděkou do ostatních krajských měst ČR) a 3.3 (vývoj dojížděky do škol mezi roky 1991 a 2011).

Tab. 3.1: Přehled dojížděky do škol do krajských měst v ČR v roce 2001

Vybrané obce dojížděky	Dojíždějí			Vyjíždějí			Saldo dojížděky /+,-/ celkem
	celkem	z toho denně		celkem	z toho denně		
	abs.	abs.	v %	abs.	abs.	v %	abs.
Praha	54 578	22 213	40,7	8 127	3 189	39,2	46 451
České Budějovice	12 142	7 620	62,8	2 408	918	38,1	9 734
Plzeň	15 392	8 728	56,7	1 817	762	41,9	13 575
Karlovy Vary	3 452	2 749	79,6	1 852	843	45,5	1 600
Ústí nad Labem	6 815	3 964	58,2	1 905	935	49,1	4 910
Liberec	7 788	3 805	48,9	2 180	780	35,8	5 608
Hradec Králové	10 012	5 479	54,7	2 555	1 033	40,4	7 457
Pardubice	6 941	4 043	58,2	3 238	1 767	54,6	3 703
Jihlava	5 284	3 618	68,5	1 347	437	32,4	3 937
Brno	38 059	15 962	41,9	3 299	1 432	43,4	34 760
Zlín	5 998	4 347	72,5	2 788	1 284	46,1	3 210
Olomouc	12 642	6 277	49,7	2 614	1 147	43,9	10 028
Ostrava	17 747	10 891	61,4	4 740	2 170	45,8	13 007

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2001, Pramenné dílo

Tab. 3.2: Přehled dojížděky do škol do krajských měst v ČR v roce 2011

Vybrané obce dojížděky	Dojíždějí			Vyjíždějí			Saldo dojížděky /+,-/ celkem
	celkem	z toho denně		celkem	z toho denně		
	abs.	abs.	v %	abs.	abs.	v %	abs.
Praha	56 743	30 819	54,3	3 717	1 444	38,8	53 026
České Budějovice	11 678	7 002	60,0	1 579	578	36,6	10 099
Plzeň	14 365	8 442	58,8	1 403	578	41,2	12 962
Karlovy Vary	2 350	1 989	84,6	1 135	541	47,7	1 215
Ústí nad Labem	6 114	3 566	58,3	1 217	621	51,0	4 897
Liberec	6 191	3 451	55,7	1 532	629	41,1	4 659
Hradec Králové	9 319	5 029	54,0	1 957	802	41,0	7 362
Pardubice	7 801	4 312	55,3	1 952	1 049	53,7	5 849
Jihlava	4 657	3 148	67,6	1 046	276	26,4	3 611
Brno	44 271	19 344	43,7	1 921	851	44,3	42 350
Zlín	6 703	4 070	60,7	1 742	682	39,2	4 961
Olomouc	14 390	6 676	46,4	1 871	824	44,0	12 519
Ostrava	15 232	9 646	63,3	3 360	1 667	49,6	11 872

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2011, Pramenné dílo

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Tab. 3.3: Vývoj dojíždky do škol v Brně mezi roky 1991 a 2011

	Dojíždějící do školy			Vyjíždějící do školy			Saldo dojížd'ky do školy
	celkem	denně		celkem	denně		
	abs.	abs.	v %	abs.	abs.	v %	abs.
1991	33 567	.	.	3 451	.	.	30 116
2001	38 059	15 962	41,9	3 299	1 432	43,4	34 760
2011	44 271	19 344	43,7	1 921	851	44,3	42 350
změna 1991 až 2001 (2001-1991)	4 492	.	.	-152	.	.	4 644
změna 1991 až 2001 (1991 = 100 %)	113,4	.	.	95,6	.	.	115,4
změna 2001 až 2011 (2011 - 2001)	6 212	3 382	1,8	-1 378	-581	0,9	7 590
změna 2001 až 2011 (2001 = 100 %)	116,3	121,2	.	58,2	59,4	.	121,8

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2001 a 2011, Pramenné dílo

Tab. 3.4: Aktuální počty studentů veřejných a soukromých vysokých škol v Brně

Univerzita/vysoká škola	Počet fakult (k r. 2013)	Počty studentů v roce:			
		2000	2005	2010	2012
Veřejné vysoké školy:					
Masarykova univerzita	9	18 083	29 255	39 456	39 009
Vysoké učení technické	8	15 934	19 380	22 206	22 319
Mendelova zemědělská a lesnická univerzita	5	5 267	7 747	10 442	10 456
Veterinární a farmaceutická univerzita	3	1 663	2 340	2 919	3 091
Univerzita obrany	3	.	1 623	2 041	2 176
Janáčkova akademie múzických umění	3	521	587	710	703
Veřejné VŠ celkem:	31	41 468	60 932	77 774	77 754
Soukromé vysoké školy:					
AKADEMIE STING, o.p.s.	.	.	415	1 136	1 135
Vysoká škola Karla Engliše v Brně, a.s.	.	.	222	649	678
Vysoká škola obchodní a hotelová s.r.o.	.	.	.	443	435
Vysoká škola realitní - Institut Franka Dysona s.r.o.	.	.	.	33	31
Newton College, a.s.	.	.	117	224	339
Rašínova vysoká škola, s. r. o. Brno	.	.	128	520	50
B.I.B.S., a.s.	.	.	173	477	413
Soukromé VŠ celkem:	0	0	1 055	3 482	3 081
Vysoké školy celkem	31	41 468	61 987	81 256	80 835

Poznámky: v tabulce jsou zahrnuti všichni studenti uvedených vysokých škol, tzn. jak studenti s trvalým bydlištěm v Brně, tak i dojíždějící studenti

Pramen: vlastní šetření a MSMT, tab. F.21 dostupné na: http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f2.html

Mezi roky 1991 a 2011 se atraktivita města Brna jakožto centra vzdělávání podle dostupných dat ze sčítání lidu zvyšovala, neboť v tomto období došlo ke vzestupu počtu dojíždějících do škol do Brna asi o 10,7 tisíce osob (z 33,6 tis. v roce 1991 na 44,3 tis. v roce 2011), zatímco počet vyjíždějících do škol mimo Brno naopak mírně klesl (pokles cca o 1500 osob). V souvislosti s tím se zvýšilo i dojížděkové saldo, které v roce 2011 činilo již přes 42 tisíc osob. Závěr o stabilně vysoké atraktivitě Brna jakožto centra

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

školství lze doložit i údajem o relativně nízkém podílu denní dojíždky v letech 2001 a 2011 (cca 42-44%, údaj z roku 1991 není dostupný), což svědčí o značném zastoupení vysokoškoláků na realizované dojíždce. Dojíždka na vysoké školy se totiž ve srovnání s dojíždkou na základní a střední školy realizuje mnohem častěji na větší vzdálenosti, což determinuje její nižší frekvenci.

Popsaný vývoj velikosti dojíždky do škol do Brna mezi roky 1991 a 2011 je nutné interpretovat v souvislosti s vývojem věkové struktury obyvatelstva ČR a Jihomoravského kraje. V průběhu 90. let 20. století se totiž zvětšila velikost základní zdrojové populace, neboť na českých a logicky i na brněnských vysokých školách začaly studovat silné ročníky narozené v 70. letech. Řada osob narozená v druhé polovině 70. let přitom své studium vysoké školy dokončovala ještě i v době mezi roky 2001 a 2011. Nicméně v této době se již naopak začal výrazně projevovat pokles velikosti kohort vstupujících na základní, střední a vysoké školy, protože po roce 2000:

- zahajovaly docházku na základní školy historicky nejslabší ročníky narozené od poloviny 90. let 20. století;
- nastupovaly na střední a vysoké školy již relativně slabší ročníky narozené v 80. letech 20. století.

Tab. 3.5: Aktuální ubytovací kapacita vysokoškolských kolejí v Brně

Koleje	Škola	Kapacita (počet lůžek)	
		2008	2013
Astorka	Janáčkova akademie múzických umění	237	233
J. A. Komenského	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita	1 745	1 711
Josefa Taufera	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita	809	781
Akademie	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita	.	283
Pod Palackého vrchem	Vysoké učení technické	3 402	2 753
Purkyňovy koleje	Vysoké učení technické	2 258	2 253
Listovy koleje	Vysoké učení technické	1 044	1 030
Mánesovy koleje	Vysoké učení technické	264	266
Starý pivovar	Vysoké učení technické	35	35
Kaunicovy koleje	Veterinární a farmaceutická univerzita	468	468
Klácelova	Masarykova univerzita	313	313
Bří. Žurků	Masarykova univerzita	479	479
Sladkého	Masarykova univerzita	432	431
Lomená	Masarykova univerzita	158	177
Kounicova	Masarykova univerzita	596	580
Mánesova	Masarykova univerzita	347	346
Nám. Míru	Masarykova univerzita	245	248
Tvrdeho	Masarykova univerzita	356	356
Veveří	Masarykova univerzita	70	70
Vinařky	Masarykova univerzita	490	1 115
Celkem		13 748	13 928

Pramen: vlastní šetření

Přes naznačený demografický vývoj však velikost školské dojíždky do Brna i nadále rostla. Primární příčinou je pravděpodobně vzestup váhy vzdělání, k němuž došlo po změně společenského režimu na přelomu 80. a 90. let 20. století. Této změně se přitom přizpůsobila i nabídka středních a vysokých škol, které postupem doby začaly poměrně výrazně navyšovat svoji kapacitu. Rychlý růst počtu studentů veřejných a soukromých vysokých škol v Brně po roce 2000 dokládají údaje v tab. 3.4 (údaje

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

v tabulce však samozřejmě zahrnují všechny studenty daných škol, tzn. jak studenty s trvalým bydlištěm v Brně, tak i studenty dojíždějící). Expanze nabídky míst na brněnských vysokých školách se po roce 2010 pravděpodobně zastavuje.

Mírný vliv na růst velikosti školské dojížděky do Brna po roce 2001 může mít i pokračující rezidenční suburbanizace, neboť rodiče dojíždějící nově po přestěhování ze suburbia do původní práce do Brna mohou s sebou vozit do původní školy i své děti. Tento vliv však podle našeho názoru nebude kvantitativně příliš velký.

Tab. 3.6: Aktuální ubytovací kapacita internátů a domovů mládeže v Brně

Internáty a domovy mládeže	Kapacita (počet lůžek)	
	2008	2013
Šrámkova 1	24	10
Koperníková 2/4	35	18
Vaculíkova 14	20	16
Kamenomlýnská 2	85	85
Lomená 44	80	120
Veslařská 234	38	38
Bořetická 2	16	16
Veslařská 256	30	0
Jílová 13	8	24
Botanická 70	42	42
Čichnova 23	695	695
Nejedlého 3	24	26
Jílová 38	80	80
Pražská 38b	360	360
Jedovnická 10	290	290
Roviny 2	242	242
Střední 59	196	196
Lipová 16	128	128
Opletalova 6	22	25
Lomená 44	120	200
Veveří 462	107	107
Klásterského 4	480	480
Gorkého 33/35 a Cihlářská 21	436	343
Stamicova 11	288	0
Grohova 10	195	195
Údolní 35a	112	112
Celkem	4 153	3 848

Pramen: vlastní šetření

Podobně jako v případě hodnocení pracovní dojížděky a jejího salda je nutné zmínit i u vývoje školské dojížděky určité komplikující skutečnosti formálního rázu. I zde došlo mezi sčítáními lidu v letech 2001 a 2011 ke změně metodiky, takže údaje o dojížděce v roce 2001 jsou vztaženy k trvale bydlícímu obyvatelstvu a údaje o dojížděce v roce 2011 k obyvatelstvu podle pobytu obvyklého. Tím je do jisté míry narušena možnost komparace těchto dat, protože základní soubory obyvatel v obou censech jsou definovány odlišným způsobem. Podchycenost údajů o školské dojížděce je ve srovnání s pracovní dojížděkou naštěstí vyšší, podíl osob, které na tuto otázku v censu z roku 2011 neodpověděly, je podle interních informací ČSÚ malý, a relevanci údajů o školské dojížděce tudíž nesnižuje.

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Údaje o dojížděcích do škol do Brna pocházející ze sčítání lidu, domů a bytů z let 1991, 2001 a 2011 doplňují pro lepší ilustraci situace ještě údaje o aktuální ubytovací kapacitě brněnských vysokoškolských kolejí (tab. 3.5) a také středoškolských internátů a domovů mládeže (tab. 3.6).

Vývoj dojížděčky do škol ve městě Brně (respektive vyjížděčky do škol z Brna) v dalším období, konkrétně do roku 2025, bude podle našeho názoru ovlivněn několika skutečnostmi. Vysoce pravděpodobně lze očekávat:

- **Pokračující vysokou atraktivitu vzdělávacích institucí ve městě Brně, zejména místní vysoké školy budou i nadále nabízet atraktivní a kvalitní studijní programy, za nimiž bude dojíždět vysoký počet studentů z rozsáhlého zázemí města Brna. Školská dojížděčka do Brna tak bude i v příštích letech výrazně převažovat nad vyjížděčkou za stejným účelem z Brna.**
- **Určité změny ve věkové struktuře obyvatelstva jak samotného Brna, tak i oblastí, z nichž do Brna do škol dojíždějí největší počty osob. Tyto změny však nebudou tak dramatické, neboť celkový počet obyvatel ve věkových kategoriích 5-24 roků, z nichž nejčastěji některé osoby dojíždějí do základní, střední a vysoké školy, se do roku 2025 nebude měnit zásadním způsobem (viz konkrétní údaje v tab. 3.7). Přesto lze určité dílčí změny očekávat, z hlediska školské dojížděčky do Brna bude asi nejvýznamnější pokles počtu osob ve věkové kategorii 20-24 roků, tedy v kategorii osob studujících na vysokých školách. Počet osob v těchto věkových kategoriích podle údajů v tab. 3.7 klesá podle existujících populačních prognóz do roku 2020 a 2025 poměrně výrazně jak ve městě Brně, tak i v Jihomoravském kraji a rovněž v celé ČR.**
- **Pokračování procesu rezidenční suburbanizace. Jeho intenzita již sice nemusí narůstat, nicméně jeho mírný podpůrný vliv na velikost dojížděčky do škol bude pravděpodobně přetrvávat i v dalších letech.**

Podle našeho názoru je tedy možné v příštích letech očekávat víceméně stabilizovanou velikost dojížděčky do škol směřující do města Brna na jedné straně a rovněž stabilizovanou vyjížděčku z Brna na straně druhé. Mírné změny celkového počtu osob ve věku 5-24 roků, a to včetně zřetelnějších změn v početnosti osob ve věkové kategorii 20-24 roků, budou totiž kompenzovány jednak přetrvávající atraktivitou škol v Brně a jednak pokračujícími dopady rezidenční suburbanizace :

- **v roce 2020 i 2025 tedy bude do Brna dojíždět do škol cca 45 tisíc osob; naopak vyjíždět budou z Brna přibližně 3 tis. osob;**
- **dojížděčkové saldo tedy bude v roce 2020 i 2025 činit 42 tis. osob;**
- **i nadále bude výrazně zastoupena dojížděčka do škol s týdenní či jinou frekvencí, denně bude v letech 2020 a 2025 dojíždět do škol zhruba 40 až 45% dojíždějících žáků, učňů a studentů.**

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Tab. 3.7: Vývoj početnosti věkových kategorií, z nichž nejčastěji některé osoby dojíždějí do základní, střední a vysoké školy

	Věková kategorie	Počet obyvatel ve věkových kategoriích v roce:		
		2011	2020	2025
		k 31.12. (stav)	prognóza (střední stav)	prognóza (střední stav)
město Brno	5-14	30 143	42 460	39 133
	15-19	16 293	16 696	21 898
	20-24	22 804	13 768	16 778
	celkem (věk 5-24)	69 240	72 925	77 809
Jihomoravský kraj (prognóza bez vlivu migrací)	5-14	102 733	122 840	118 850
	15-19	59 605	49 794	60 860
	20-24	73 500	48 872	49 683
	celkem (věk 5-24)	235 838	221 506	229 393
ČR	5-14	950 551	1 128 179	1 049 582
	15-19	541 105	474 060	580 868
	20-24	671 462	474 673	487 458
	celkem (věk 5-24)	2 163 118	2 076 912	2 117 908

Prameny: ČSÚ, Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100 (2013); ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2065 (2010); vlastní prognóza pro město Brno

Tab. 3.8: Brno, dojíždka do školy – vývoj, aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

	1991	2001	2011	2020	2025
	(census)	(census)	(census)	(odhad)	(odhad)
	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.
dojíždějící do Brna do škol	33 567	38 059	44 271	cca 45 tisíc	cca 45 tisíc
vyjíždějící z Brna do škol	3 451	3 299	1 921	cca 3 tisíce	cca 3 tisíce
saldo dojíždky (dojíždka – vyjíždka)	30 116	34 760	42 350	cca 42 tisíc	cca 42 tisíc

Pramen: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001 a 2011, Pramenné dílo vlastní odhad

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

4. DOJÍŽDKA ZA SLUŽBAMI (MALOOBCHOD, SPOTŘEBNÍ SLUŽBY, ZDRAVOTNICTVÍ A JINÉ)

Brno představuje v rámci ČR i Jihomoravského kraje významné centrum služeb, neboť jeho obslužný význam významně překračuje jak jeho administrativní hranici, tak i jeho blízké, denními vazbami utvářené mikroregionální zázemí. Výsledkem je skutečnost, že si Brno si v této sféře své působnosti vytváří geograficky velmi rozlehlé zázemí. Tomu odpovídá i jeho běžné řazení mezi tzv. silná mezoregionální centra, k jejichž základním definičním znakům patří mimo jiné existence nadregionální dojíždky za řadou typů služeb.

Dojíždka za službami však zahrnuje obtížně kvantifikovatelnou skupinu osob, a to hned z několika důvodů:

- za tuto kategorii osob neexistují žádné oficiálně evidované a publikované statistické údaje (údaje, které jsou představeny v této kapitole, mají čistě ilustrativní charakter a o velikosti dojíždky za službami vypovídají jen nepřímě);
- skupina služeb je velmi široká (malobchod, spotřební služby, zdravotnictví aj.), a tudíž typická rozdílnými charakteristikami jak prostorového rozložení v organismu města či v jeho bezprostředním zázemí (např. maloobchod je dnes dekoncentrován do suburbánního lemu města, naopak zdravotnické služby zůstávají lokalizovány spíše v centrálním městě), tak i frekvencí a pravidelností užívání ze strany zákazníků/klientů;
- řada zákazníků/klientů těchto služeb je tvořena osobami, které do města dojíždějí i za jiným účelem, zejména do zaměstnání, tzn. že v našem odhadu jsou započítáni již v rámci jiné skupiny osob.

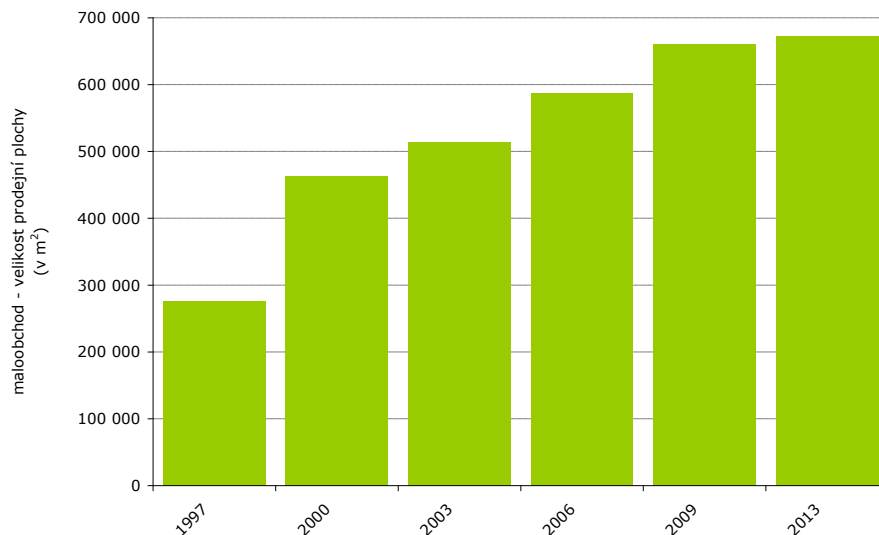
Na základě uvedených informací je proto jasné, že odhad počtu osob přítomných ve městě Brně pouze z důvodu dojíždky za službami je extrémně komplikovaný.

Velikost dojíždky za maloobchodními službami je ovlivňována řadou probíhajících procesů. Zjevným jevem, k němuž v současné době dochází i v Brně a jeho okolí, je vznik nových maloobchodních jednotek v nákupních centrech ležících ve výhodné dopravní poloze na křižovatkách významných dopravních komunikací za administrativní hranicí města (v případě Brna jde např. o nákupní centrum Olympia, které leží v katastrálním území Modřic). Takový vývoj je projevem komerční suburbanizace. Ve vztahu k našemu odhadu lze předpokládat, že vznik a existence takových zařízení sice přispívá k nárůstu dojíždky za službami do prostoru celého městského regionu, nicméně to může alespoň do určité míry rozptýlovat původně koncentrovanější dojíždkové proudy, které směřovaly přímo do centrálního města. Zároveň je růst oblíbenosti příměstských nákupních center odrazem rostoucí mobility obyvatelstva vázané na osobní automobily (automobilita).

Vyslovit jednoznačný závěr o vlivu komerční suburbanizace na dojíždku za službami do Brna však není možné, protože od roku 1997 narostla i prodejní plocha maloobchodních jednotek ležících v administrativních hranicích města. Ta činila v roce 1997 zhruba pouze 280 tis. m² a do roku 2013 se více než zdvojnásobila na hodnotu asi 670 tisíc m² (viz též obr. 4.1). Podle našeho názoru lze tedy říci, že atraktivita centrálního města zůstává pro dojíždku za maloobchodními službami i nadále vysoká. Tuto domněnku posiluje i skutečnost, že většina nových obchodních center byla od poloviny 90. let 20. století koneckonců otevřena v administrativních hranicích města Brna.

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Obr. 4.1: Vývoj celkové prodejní plochy (v m²) v maloobchodních provozovnách ve městě Brně mezi roky 1997 a 2013

Prameny: Centrum pro regionální rozvoj, Geografický ústav MU, Průzkum maloobchodní sítě na území města Brna 1997, 2000, 2003, 2006, 2009 a 2013 (1997, 2000, 2003, 2006, 2009 a 2013)

Tab. 4.1: Lůžková péče ve zdravotnictví v Brně mezi lety 2000 až 2012

	Nemocnice				Odborné léčebné ústavy
	počet lůžek	počet hospitalizovaných	ošetřovací dny	průměrný počet hospitalizovaných na 1 den	počet lůžek
2000	4 432	137 614	1 213 240	3 324	1 060
2004	4 441	150 913	1 283 160	3 516	1 093
2010	4 316	144 489	1 113 429	3 050	1 103
2012	4 033	145 743	1 049 811	2 876	1 094

Prameny: ÚZIS, Síť zdravotnických zařízení 2000, 2004, 2010 a 2012 (2001, 2005, 2011 a 2013); ÚZIS, Lůžková péče 2000, 2004, 2010 a 2012 (2001, 2005, 2011 a 2013)

Zdravotnické služby zůstávají i nadále lokalizovány primárně v administrativních hranicích města. Základní informace o vývoji počtu lůžek v nemocnicích a v ostatních odborných léčebných ústavech a také o vývoji počtu hospitalizovaných v nemocnicích od roku 2000 do současnosti uvádí tab. 4.1. Vyplývá z ní, že počet ošetřovacích dnů i průměrný počet hospitalizovaných v nemocnicích na 1 den mírně klesá, v případě posledního ukazatele došlo k poklesu z 3,3 tis. osob v roce 2000 na 2,9 tis. v roce 2012. Uvedené hodnoty je však ve vztahu k tomuto odhadu nutné považovat za ilustrativní, neboť údaje v tabulce počítají jednak se všemi hospitalizovanými nezávisle na místě jejich bydliště (tzn. nerozlišují osoby s trvalým bydlištěm v Brně a mimo něj) a jednak v běžně publikované zdravotnické statistice nelze na úrovni města Brna zjistit počty hospitalizovaných v odborných léčebných ústavech.

Čistě hypoteticky je možné předpokládat, že demografické stárnutí, k němuž bude v příštích letech jak v Brně, tak i v Jihomoravském kraji a v celé ČR docházet mimo jiné v souvislosti se stárnutím silných ročníků narozených po druhé světové válce, by mohlo

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

vést alespoň k mírnému růstu počtu hospitalizovaných z důvodu většího podílu starších, a tudíž zpravidla i nemocnějších, obyvatel na celkové populaci.

Na základě výše uvedených skutečností a také některých podpůrných statistických údajů odhadujeme, že počet osob, které do Brna dojíždějí pouze za účelem využití různých typů služeb, kolísá na škále mezi 10 až 20 tisíci osobami denně. V příštích letech, tzn. v rocích 2020 a 2025 očekáváme velikostní stabilitu této skupiny dojíždějících.

Poměrně velká šířka odhadovaného intervalu (10 až 20 tisíc osob) je motivována snahou respektovat týdenní a sezónní kolísání velikosti dojížděky do maloobchodních zařízení a za službami. Ve špičkových dnech (zejména pátky a víkendy) a obdobích (např. velké předvánoční nákupy) mohou počty dojíždějících za službami uvedené hodnoty výrazně překročit.

Tab. 4.2: Brno, dojíždka za službami – aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

	současnost	2020	2025
	abs.	abs.	abs.
dojíždějící do Brna za službami	cca 10 až 20 tisíc (denní a sezónní kolísání hodnoty)	cca 10 až 20 tisíc (denní a sezónní kolísání hodnoty)	cca 10 až 20 tisíc (denní a sezónní kolísání hodnoty)

Pramen: vlastní odhad

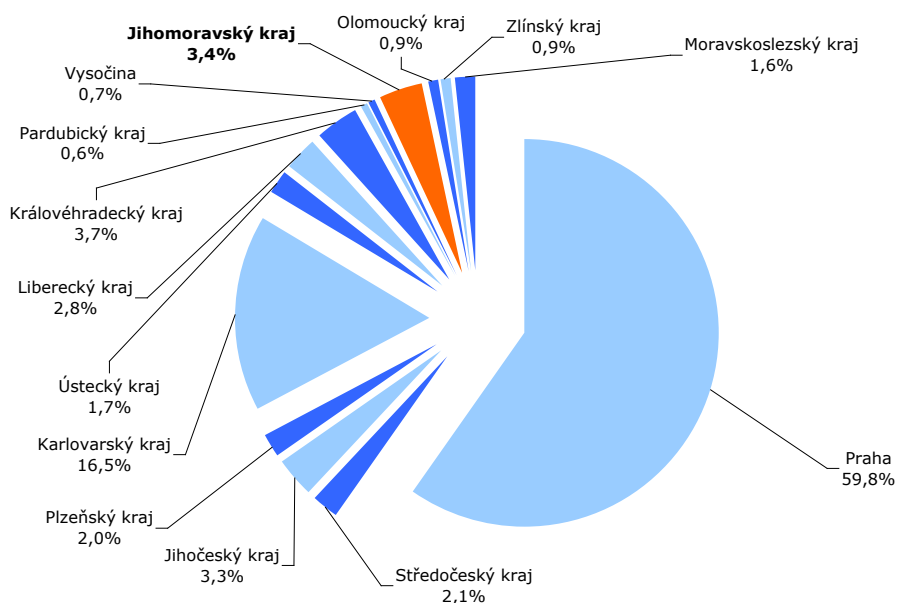
Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

5. CESTOVNÍ RUCH – POČTY TURISTŮ A JEDNODENNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ

Brno představuje v rámci ČR i Jihomoravského kraje relativně významné centrum mezinárodního i domácího cestovního ruchu. Jako takové se orientuje především na segment městského cestovního ruchu, přičemž jeho atraktivitu posilují zejména takové skutečnosti jako např. přítomnost památky zařazené na seznam UNESCO (vila Tugendhat), kulturně-historická hodnota (např. centrum města či hrad Špilberk), pravidelně se opakující akce, festivaly a veletrhy (např. Mezinárodní strojírenský veletrh či festival Ignis brunensis) a také pěkné a přírodně zajímavé okolí (Moravský kras, Pálava, Vysočina aj.).

Orientační údaje umožňující srovnání návštěvnosti Jihomoravského kraje s ostatními kraji ČR obsahují obr. 5.1 (počet přenocování v mezinárodním cestovním ruchu), obr. 5.2 (počet přenocování v domácím cestovním ruchu) a rovněž tab. 5.1 (vývoj počtu příjezdů a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2012).

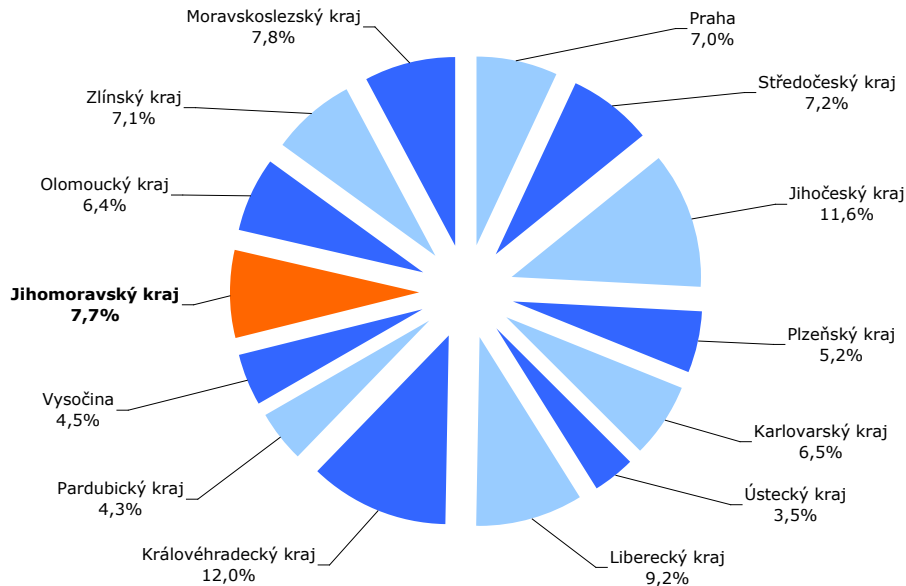

Obr. 5.1 Přenocování zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR (v %, 100% = ČR, 20,5 mil. přenocování) v roce 2012

Pramen: MMR, Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu v roce 2012 (2013)

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Obr. 5.2 Přenocování domácích hostů (rezidentů ČR) v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR (v %, 100% = ČR, 19,0 mil. přenocování) v roce 2012
Pramen: MMR, Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu v roce 2012 (2013)

Tab. 5.1: Počet hostů a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2012

	Počet hostů						
	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
hosté celkem	910 762	817 457	1 022 646	1 069 258	1 185 770	1 042 070	1 099 351
z toho:							
domácí hosté (rezidenti ČR)	590 499	501 909	676 322	672 019	734 382	662 396	698 302
cizinci	320 263	315 548	346 324	397 239	451 388	379 674	401 049
	Počet přenocování						
	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
přenocování celkem	2 283 763	2 040 491	2 239 461	2 342 743	2 299 763	2 034 734	2 150 333
z toho:							
domácí hosté (rezidenti ČR)	1 519 871	1 383 632	1 584 640	1 583 173	1 521 198	1 393 354	1 456 005
cizinci	763 892	656 859	654 821	759 570	778 565	641 380	694 328
průměrný počet hostů na 1 den	6 257	5 590	6 136	6 418	6 301	5 575	5 891

Pramen: Cestovní ruch, ČSÚ, 2013; interní statistiky cestovního ruchu MMR (www.mmr.cz)

Na základě údajů obsažených v tab. 5.1 lze velmi orientačně odvodit i průměrný denní počet turistů a jednodenních návštěvníků města Brna. Přitom je nutné mít na vědomí především skutečnosti, že údaje v tabulce:

- se týkají celého Jihomoravského kraje;
- uvádějí pouze počty turistů, tzn. jen takových osob, které v kraji minimálně jednou přenocují;
- a toto přenocování navíc proběhne pouze v některém typu hromadného ubytovacího zařízení.

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Zpřesnění odhadu celkového počtu turistů a návštěvníků Brna umožňuje studie, kterou pro Ministerstvo pro místní rozvoj v roce 2012 zpracovala agentura STEM/MARK, a.s. Jde o studii *Strukturalizace výsledků šetření „Příjezdový cestovní ruch 2009-2015“ do jednotlivých krajů ČR* a vyplývá z ní, že v Jihomoravském kraji se ubytovává pouze 1/3 návštěvníků ze zahraničí, zatímco 2/3 návštěvníků jsou návštěvníci jednodenní a v kraji nepřespávají. Ze studie také vyplývá, že oficiální statistika založená na evidenci ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji nepodchycuje více než 40% turistů ze zahraničí, kteří se ubytovávají individuálně, konkrétně v neplacených formách takového ubytování. Ve studii byly sledovány i lokality navštěvované zahraničními návštěvníky Jihomoravského kraje – k nejnavštěvovanějším lokalitám patří Brno (30% návštěvníků), Hodonín (18%), Břeclav (17%), Hatě (10%) a Znojmo a Mikulov (obě města po 9%).

S přihlédnutím ke všem výše uvedeným informacím a s vědomím, že oficiální statistiky cestovního ruchu jsou v ČR i v Jihomoravském kraji a v Brně velmi nepřesné, odhadujeme, že průměrný denní počet zahraničních a domácích turistů a jednodenních návštěvníků se ve městě Brně dlouhodobě pohybuje kolem 10 tisíc osob. Přitom je ale jasné, že jejich aktuální počet v průběhu roku silně kolísá, neboť je výrazně ovlivněn:

- sezónností cestovního ruchu (z tohoto hlediska lze předpokládat vyšší počet turistů a návštěvníků v letních měsících);
- akcemi pořádanými v Brně, které mají potenciál přitáhnout pozornost veřejnosti (takovýmto způsobem mohou působit události jako jsou např. tradiční zářijový Mezinárodní strojírenský veletrh či květnové/červnové ohňostrojně dny Ignis brunensis apod.

Ve vrcholné turistické sezóně (měsíce červenec a srpen) a v době významných akcí proto může aktuální počet návštěvníků města Brna dosáhnout až několikanásobku uváděné průměrné denní hodnoty.

Tab. 5.2: Brno, turisté a jednodenní návštěvníci – aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

	současnost	2020	2025
	abs.	abs.	abs.
turisté a jednodenní návštěvníci	cca 10 tisíc (sezónní kolísání hodnoty)	cca 10 tisíc (sezónní kolísání hodnoty)	cca 10 tisíc (sezónní kolísání hodnoty)

Pramen: vlastní odhad

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

6. DALŠÍ FAKTICKY ŽIJÍCÍ OSOBY V BRNĚ (BYDLÍCÍ BEZ PŘIHLÁŠENÍ V EVIDENCI, CIZINCI, NELEGÁLNÍ IMIGRANTI, VĚZNI, BEZDOMOVCI)

Kapitola slouží jako podklad k odhadu celkového počtu osob fakticky žijících v Brně. Ten je totiž vedle obyvatelstva přihlášeného v průběžných evidencích obyvatelstva tvořen i některými dalšími skupinami obyvatel, uvažovat je přitom nutné především:

- osoby fakticky bydlící v Brně, ovšem bez přihlášení ve zmíněné evidenci;
- cizince, a to hlavně ty pobývající v Brně nelegálně (bez povolení k pobytu);
- vězně a vazebně stíhané osoby;
- bezdomovce.

Odhad aktuální velikosti těchto skupin obyvatel a také odhad jejich početního vývoje do roku 2025 je náplní této kapitoly.

Osoby fakticky bydlící v Brně, ovšem bez přihlášení v průběžné evidenci obyvatel

Odhad početní velikosti skupiny osob, které v Brně fakticky bydlí, ovšem bez přihlášení v průběžné evidenci obyvatel, je velmi komplikovaný, neboť k jeho provedení existují jen omezené statistické podklady. Tím nejdůležitějším z nich je sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011, v němž byly počty obyvatel územních jednotek vyhodnoceny podle kategorie tzv. obvyklého pobytu. Počet obyvatel s obvyklým pobytem je přitom v tomto censu definován jako počet všech osob, které v daném území obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod. a které zde jsou členem konkrétní domácnosti. De facto by se tedy mělo jednat o osoby, které v daném území fakticky bydlí. **Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 eviduje celkem 385 913 takových osob v Brně. Problém spočívá v tom, že takový údaj jen velmi málo převyšuje počet osob, které byly v Brně na konci roku 2011 (k 31.12.) přihlášeny v průběžné evidenci – v daném okamžiku se jednalo celkem o 378 965 obyvatel. Z tohoto důvodu považujeme údaj z censu za nerelevantní a v dalším textu nabídneme konstrukci vlastního odhadu celkového počtu osob, které v Brně fakticky bydlí, aniž by zde ovšem byly přihlášeny v průběžné evidenci obyvatel.**

Při konstrukci takového odhadu se lze opřít s omezenou mírou o následující východiska (využití obou východisek však může být považováno za sporné):

- velikost dojíždky do škol: využití této skupiny je logické, neboť z jejího středu se budou rekrutovat osoby, které po absolutoriu příslušné střední anebo vysoké školy zůstanou žít v Brně, budou si zde hledat zaměstnání a budou zde zakládat domácnosti;
- velikost dojíždky do zaměstnání: využití této skupiny je také logické, neboť v jejím rámci vysoce pravděpodobně existuje alespoň část osob, které chtějí svůj status dojíždějícího za prací změnit ve status bydlícího ve městě. Vyšší podíl budou tyto kategorie osob tvořit pravděpodobně mezi dojíždějícími do zaměstnání s jinou než denní frekvencí dojíždky;
- při snaze určit početní velikost této skupiny osob je nutné konstatovat i skutečnost, že její relativně velká část se z určitým zpožděním pravděpodobně snaží svůj pobyt ve městě legalizovat právě přihlášením k trvalému pobytu.

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Pro účely tohoto odhadu stanovujeme počet osob fakticky žijících v Brně bez přihlášení v průběžné evidenci obyvatel velmi orientačně jako přibližně 20% z celkového počtu osob dojíždějících do Brna do zaměstnání a do škol. V obou případech jsou hodnoty z důvodu hrubosti odhadu zaokrouhleny na celé tisíce a ve všech sledovaných rocích dosahují celkové hodnoty 25 tis. osob. Konkrétní údaje obsahuje tab. 6.1.

Tab. 6.1: Osoby fakticky žijící v Brně bez přihlášení v průběžné evidenci obyvatel – aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

			2011	2020	2025
			(korigovaná data z censu a odhad)	(odhad)	(odhad)
dojíždějící do zaměstnání	celkem	abs.	69 723	70 000	70 000
	cca 20%	abs.	cca 15 tisíc	cca 15 tisíc	cca 15 tisíc
dojíždějících do školy	celkem	abs.	44 271	45 000	45 000
	cca 20%	abs.	cca 10 tis.	cca 10 tis.	cca 10 tis.
odhad počtu osob žijících v Brně bez přihlášení v průběžné evidenci obyvatel		abs.	cca 25 tisíc	cca 25 tisíc	cca 25 tisíc

Pramen: vlastní odhad

Cizinci

Stanovení počtu cizinců pobývajících v Brně je složitou záležitostí, protože většina z těch, kteří pobývají v ČR legálně by měla být již započtena v průběžné evidenci obyvatel ČSÚ. Do ní jsou totiž od roku 2001 zahrnováni také cizinci s vízy nad 90 dnů a cizinci s přiznaným azylem. Od roku 2004 pak jsou součástí průběžné evidence obyvatel i občané zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občané třetích zemí s dlouhodobým pobytem. Přesto panují v evidenci obyvatelstva nejasnosti, protože údaje ČSÚ se neshodují s údaji Ministerstva vnitra ČR. Evidence Ministerstva vnitra nicméně oproti evidenci ČSÚ nabízí tu výhodu, že počty cizinců uvádí odděleně, díky čemuž je možné údaje o nich získat separátně až do úrovně obce.

Srovnání údajů z obou průběžných evidencí obyvatel umožňuje tab. 6.2. Vyplývá z ní, že počet cizinců žijících legálně v Brně se od roku 2006 zvýšil, a to z necelých 13 tis. osob na přibližně 23 tis. osob.

Tab. 6.2: Průběžná evidence obyvatel v Brně mezi roky 2006 a 2012 (počty obyvatel vždy k 1.1. daného roku) – rozdíly mezi evidencemi Ministerstva vnitra a ČSÚ

Rok	Ministerstvo vnitra (MV)			ČSÚ	Rozdíl
	občané ČR	cizinci	celkem	celkem	(MV – ČSÚ)
2006	385 008	12 993	398 001	366 757	31 244
2007	383 667	14 704	398 371	366 680	31 691
2008	382 678	17 356	400 034	368 533	31 501
2009	382 688	20 672	403 360	370 592	32 768
2010	382 664	22 487	405 151	371 399	33 752
2011	381 819	23 001	404 820	379 871	24 949
2012	380 238	23 305	403 543	378 965	24 578

Pramen: průběžná evidence obyvatel Ministerstva vnitra ČR; průběžná evidence obyvatel ČSÚ

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Odlisný problém představuje odhad počtu nelegálně pobývajících cizinců ve městě Brně. S těmi je nutné v našem odhadu počítat, protože v žádné předchozí bilanci doposud zahrnutí nebyli. V odborné literatuře se lze setkat s různorodými odhady jejich celkového počtu v ČR, a to v řádech od několika desítek tisíc až po zhruba 300 tis. osob. Dušan Drbohlav se ve svém článku *Imigrace a integrace cizinců v Česku: několik zastavení na cestě země v její migrační proměně z Davida na téměř Goliáše* (časopis Geografie, rok 2011, č. 4, roč. 116, s. 401-421) kloní spíše k horní hranici tohoto odhadu a k této hranici se kloní i autoři této studie. Uvážíme-li skutečnost, že největší počty cizinců se v ČR z geografického hlediska koncentrují jednak v městských oblastech a jednak v západním pohraničí, můžeme uvažovat, že relativně velká část nelegálních imigrantů bude s vysokou pravděpodobností pobývat i v druhém největším městě ČR, tj. v Brně. Pro potřeby našeho odhadu budeme předpokládat, že počet nelegálních imigrantů ze zahraničí v Brně činí v současnosti přibližně 20 tis. osob. Tento počet bude v příštích letech mírně narůstat, takže v letech 2020 a 2025 očekáváme 25 tis. nelegálních imigrantů v Brně.

Tab. 6.3: Brno, nelegální imigranti – aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

	současnost	2020	2025
	abs.	abs.	abs.
nelegální imigranti	cca 20 tisíc	cca 25 tisíc	cca 25 tisíc

Pramen: vlastní odhad

Vězni a vazebně stíhané osoby

Kapacita Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně činí zhruba 700 míst a tato kapacita je podle dostupných údajů plně využita. V odhadu proto orientačně počítáme s hodnotou zaokrouhlenou na 1 tis. osob, která platí i ve výhledu na roky 2020 a 2025. Bližší údaje obsahují tab. 6.4 a 6.5.

Tab. 6.4: Kapacita míst a jejich využití ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně (údaje platí k 23.6.2005)

	Počet míst:				Využití kapacity
	celkem	z toho pro/ve:			
		výkon vazby	výkon trestu	vězeňské nemocnici	
Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno	702	265	262	175	cca 100%

Pramen: <http://www.vscr.cz/>

Tab. 6.5: Brno, vězni a vazebně stíhané osoby – aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

	současnost	2020	2025
	abs.	abs.	abs.
vězni a vazebně stíhané osoby	cca 1 tisíc	cca 1 tisíc	cca 1 tisíc

Pramen: vlastní odhad

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

Bezdomovci

Magistrát města Brna zorganizoval v roce 2010 sčítání bezdomovců, podle něhož ve městě v daném roce žilo celkem 1 354 takových osob. Výsledky šetření ve větším detailu přibližují údaje v tab. 6.6. Podle údajů magistrátu se počet bezdomovců v Brně zvyšuje, protože z komparace s analogickým sčítáním provedeným v roce 2006 vyplynul nárůst jejich počtu o 175 osob.

V dalším období očekáváme mírný vzestup počtu bezdomovců, jejich počet v letech 2020 a 2025 odhadujeme na celkem 3 tis. osob (viz též tab. 6.7).

Tab. 6.6: Počet bezdomovců v Brně (stav v roce 2010)

	Počet sečtených bezdomovců podle typů lokalit a zařízení:					
	Lůžková zařízení	Noční centra	Komerční ubytovny	Instituce	Terénní sčítání	Celkem
Muži	216	46	113	182	423	980
Ženy	189	13	53	28	90	373
Děti	0	0	0	0	1	1
Celkem	405	59	166	210	514	1 354

Pramen: MMB, Sčítání bezdomovců v Brně v roce 2010

Tab. 6.7: Brno, bezdomovci – aktuální stav a odhad vývoje do roku 2025

	současnost	2020	2025
	abs.	abs.	abs.
bezdomovci	cca 2 tisíce	cca 3 tisíce	cca 3 tisíce

Pramen: vlastní odhad

Odborná analýza vývoje počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

7. SHRUTÍ – ODHAD CELKOVÉHO POČTU OBYVATEL MĚSTA BRNA

Výsledky odhadu celkového počtu obyvatel města Brna, a to jak v současnosti, tak i ve výhledu do roků 2020 a 2025, obsahuje tab. 7.1. Vyplývá z ní, že v administrativních hranicích Brna:

- v současnosti fakticky žije zhruba 430 tisíc obyvatel a tento počet se nebude příliš měnit ani v příštích letech, neboť v rocích 2020 a 2025 se bude počet faktických obyvatel Brna pohybovat v rozmezí mezi 420 a 440 tisíci osob;
- se navíc průměrně každý den v současnosti vyskytuje dalších přibližně 110 tisíc osob tzv. přítomného obyvatelstva; velikost této kategorie se v letech 2020 a 2025 mírně zvýší, neboť dosáhne hodnoty 120 tisíc osob;
- se v současnosti pohybuje a využívá jeho infrastruktury celkově až 540 tisíc osob; v letech 2020 a 2025 dosáhne definovaná kategorie velikosti mezi 540 a 560 tisíci osobami.

Tab. 7.1: Celkový počet obyvatel města Brna – odhad aktuálního stavu a vývoje do roku 2025

Řádek č.	Ukazatel		2011	2020	2025
			(stav/odhad)	(odhad)	(odhad)
1	obyvatelstvo na základě průběžné evidence ČSÚ	nízká varianta ^{*)}	378 965	373 117	365 423
2		střední varianta ^{*)}		379 372	375 986
3		vysoká varianta ^{*)}		381 590	381 540
4	další fakticky žijící osoby	fakticky bydlící bez přihlášení	cca 25 tisíc	cca 25 tisíc	cca 25 tisíc
5		nelegální cizinci	cca 20 tisíc	cca 25 tisíc	cca 25 tisíc
6		vězni a osoby ve vazbě	cca 1 tisíc	cca 1 tisíc	cca 1 tisíc
7		bezdomovci	cca 2 tisíce	cca 3 tisíce	cca 3 tisíce
8	fakticky bydlící obyvatelstvo celkem	součet řádků 1/2/3 a 4, 5, 6, 7	cca 430 tisíc	cca 425 až 440 tisíc	cca 420 až 435 tisíc
9	přítomné obyvatelstvo	dojíždka do zaměstnání	69 723	cca 70 tisíc	cca 70 tisíc
10		vyjíždka do zaměstnání	14 334	cca 18 tisíc	cca 20 tisíc
11		saldo dojížd'ky do zaměstnání	55 389	cca 52 tisíc	cca 50 tisíc
12		dojíždka do škol	44 271	cca 45 tisíc	cca 45 tisíc
13		vyjíždka do škol	1 921	cca 3 tisíce	cca 3 tisíce
14		saldo dojížd'ky do škol	42 350	cca 42 tisíc	cca 42 tisíc
15		dojíždka za službami	cca 10 až 20 tisíc	cca 10 až 20 tisíc	cca 10 až 20 tisíc
16		denní počet návštěvníků	cca 10 tisíc	cca 10 tisíc	cca 10 tisíc
17	přítomné obyvatelstvo celkem (počítáno se saldy dojížd'ky do zaměstnání a do škol)	součet řádků 11, 14, 15, 16	cca 110 tisíc	cca 120 tisíc	cca 120 tisíc
18	celkové obyvatelstvo	součet řádků 8 a 17	cca 540 tisíc	cca 545 až 560 tisíc	cca 540 až 555 tisíc

Poznámka: ^{*)} údaje v roce 2011 jsou převzaty ze statistik ČSÚ a platí k 31.12.2011; údaje v rocích 2020 a 2025 jsou převzaty ze studie *Prognóza demografického vývoje obyvatelstva města Brna a jeho okolí* a vztahují se k rokům 2011 a 2021

Pramen: ČSÚ; *Prognóza demografického vývoje obyvatelstva města Brna a jeho okolí* (Centrum pro regionální rozvoj PŘF, MU, 2013); vlastní odhad

Závěrem je nutné zopakovat, že vypočítané hodnoty je nutné považovat za orientační a je potřebné je interpretovat velmi opatrně. Výsledky kvalifikovaného odhadu jsou sice opřené o dostupná podkladová data,

**Odborná analýza vývoje
počtu osob oficiálně neregistrovaných ve městě Brně, 2013**

Kvalifikovaný odhad vývoje celkového počtu obyvatel Brna do roku 2025

ale ta bylo nutné ve většině případů doplnit o odhad situace daného jevu na úrovni města Brna. Reálná situace je přitom často velmi komplikovaná a závislá na mnoha dílčích demografických, sociálních, ekonomických a geografických procesech, takže lze v provedeném odhadu odůvodněně předpokládat výskyt řady nepřesností. Abychom vliv těchto nepřesností na výsledné hodnoty alespoň částečně eliminovali, uvádíme v odhadu čísla zaokrouhlená na celé tisíce, případně dokonce na celé desetitisíce.

Odhad celkového počtu obyvatel města Brna je nutné vnímat jako orientační podklad i z toho důvodu, že je koncipován jako odhad maximální, tzn. jako odhad, který v jednom okamžiku předpokládá současnou přítomnost všech analyzovaných kategorií osob ve městě. To je samozřejmě věcně nepřesné, protože je vysoce nepravděpodobné, aby se všechny vymezené kategorie osob v Brně sešly současně v jednom okamžiku. Výsledek je proto nutné vnímat spíše jako jakýsi populační potenciál Brna, jako jakýsi odhad velikosti obyvatelstva v „krajním/špičkovém“ momentu.

Přes všechny výše komentované nepřesnosti se domníváme, že prezentovaný odhad je pro představitele města Brna užitečný, protože uvádí mnohem reálnější odhad jak počtu fakticky žijících osob ve městě, tak i počtu osob přítomných, než je možné získat analýzou obyvatelstva přihlášeného v průběžné evidenci obyvatelstva.